

УДК 338.2

Н.Різник, канд.екон.наук, доц.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ЕКОНОМЕТРИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ З ВИКОРИСТАННЯМ ДІЛОВИХ ІГОР

N.Riznyk, Ph.D, Assoc. Prof.

Ternopil Ivan Puluj National Technical University, Ukraine

ECONOMETRIC MODELING OF SOCIO-ECONOMIC PROCESSES USING BUSINESS GAMES

Економетричні моделі в сучасному бізнес-середовищі виявляються невід'ємною частиною прийняття стратегічних рішень та оптимізації операцій. Вони дозволяють аналізувати складні економічні взаємозв'язки, прогнозувати майбутні тенденції та здійснювати ефективний моніторинг діяльності підприємства.

Ділові ігри, включаючи економічні та стратегічні, можуть бути важливим інструментом для вивчення економетрики та практичного застосування економічних концепцій. Такі ігри дозволяють студентам та фахівцям економіки відтворити складні сценарії та реальні виклики, з якими стикаються підприємства і уряди. Розглянемо декілька реальних кейсів, використання ділових ігор при вивченні економетричного моделювання (табл.1.)

Таблиця 1

Приклади використання ділових ігор при економетричному моделюванні соціально-економічних процесів

Кейс	Опис	Застосування економетричних методів
Моделювання ринкової конкуренції	Учасники грають ролі різних підприємств, конкуруючи на ринку. Розробка стратегій щодо цін, виробництва та маркетингу.	Використання регресійного аналізу для оцінки впливу стратегій на ринкову долю та прибуток.
Моделювання фінансового ринку	Учасники приймають рішення щодо портфеля акцій, інвестицій та ризиків. Аналіз впливу різних фінансових інструментів на прибуток та ризик.	Використання методів аналізу часових рядів та кореляції для оцінки зв'язків між різними фінансовими інструментами.
Гра з прийняття рішень в умовах невизначеності	Учасники приймають рішення в умовах невизначеності та змінних параметрів. Вивчення впливу невизначеності на стратегічні рішення.	Застосування методів економетричного прогнозування та аналізу ризиків для оцінки можливих варіантів та їхніх наслідків.
Економічні ігри у сфері публічного управління	Моделювання рішень урядових органів з урахуванням економічних та соціальних факторів. Вивчення впливу політичних стратегій на	Використання економетричних методів для оцінки взаємодії політичних стратегій, бюджетування та соціальних програм.

	соціальні та економічні показники.	
Моделювання економіки країни	Учасники грають ролі різних агентів економіки та моделюють різні аспекти розвитку. Аналіз макроекономічних політик, взаємодії секторів економіки.	Використання економетричних методів для аналізу взаємодії макроекономічних факторів, прогнозування розвитку різних секторів економіки.

Використання ділових ігор в навчанні має низку переваг, зокрема виділимо деякі з них:

- **Симуляція реальних сценаріїв.** Ділові ігри дозволяють відтворити реальні сценарії соціально-економічних процесів, де учасники можуть експериментувати та тестувати свої стратегії в умовах, які наближені до реальності. Учасники можуть аналізувати вплив різних ризиків та невизначеностей на прийняття рішень, допомагаючи їм визначити оптимальні стратегії в умовах невизначеності.

- **Економія часу та ресурсів.** Ділові ігри дозволяють ефективно навчати та вивчати важливі аспекти соціально-економічних процесів, економлячи час та ресурси, які можуть бути затрачені на аналіз реальних ситуацій. Використання ігор спрощує процес моделювання та дозволяє швидко перевіряти різні сценарії, щоб визначити можливі ризики та їхні наслідки.

- **Розвиток стратегічного мислення.** Учасники ділових ігор отримують можливість розвивати стратегічне мислення, вчитися приймати рішення в умовах обмеженості ресурсів та конкуренції. Розвиток навичок стратегічного мислення дозволяє учасникам краще розуміти можливі ризики та шляхи їх управління.

- **Тестування гіпотез та стратегій.** Ділові ігри створюють умови для тестування різних гіпотез та стратегій без реальних витрат та наслідків. Учасники можуть експериментувати з різними сценаріями та визначати, які стратегії є більш адаптованими до управління ризиками.

Ділові ігри є потужним інструментом для вивчення економетричного моделювання соціально-економічних процесів та оцінки ризиків, допомагаючи підготувати учасників до реальних ситуацій в бізнесі та громадському секторі.

Література

1. Різник, Н., Берестецька, О., Іваськів, Н. Моделювання конкурентоспроможності торговельного підприємства на основі економетричного підходу. *Соціально-економічні проблеми і держава*. 2021. 2 (25). Р. 533-540.

2. Garmatiy, N., Riznyk, N., & Garmatiy, S. Economic analysis of activities of companies of Ukraine and Poland and clusterization of the insurance market of the national economy. *Business Risk in Changing Dynamics of Global Village* 2, 2019 (pp. 244-252). Publishing House of University of Applied Sciences in Nysa.